

Κινήσεις σε ένα θολό πεδίο

Οι προκθεσινές ανακοινώσεις του προέδρου των ΗΠΑ δεν θα έπρεπε να προκαλούν έκπληξη, άλλωστε είναι συνεπείς με τις προεκλογικές του δεσμεύσεις και εξαγγελίες. Αυτό δεν σημαίνει, όμως, ότι το μέγεθος της παρέμβασης και το ύψος των δασμών που ανακοινώθηκαν δεν ανησυχούν, ίσως και να φοβίζουν. Τόσο οι επιπτώσεις που αναμένεται να έχουν οι νέοι δασμοί στο διεθνές εμπόριο, εφόσον εφαρμοστούν, όσο και οι διαδικασίες που ακολουθούνται για αυτές τις νέες πολιτικές, αλλάζουν δραστικά τους κανόνες της διεθνούς οικονομίας, αυξάνοντας εκθετικά τις αβεβαιότητες και δημιουργώντας ένα ιδιαίτερα θολό τοπίο. Σε αυτό, επιχειρήσεις καλούνται να προσαρμόσουν τις στρατηγικές τους και κράτη τις πολιτικές

τους. Κρίσιμα λάθη που μπορεί να επιδεινώσουν το πρόβλημα ασφαλώς δεν αποκλείονται.

Εφόσον οι εμπορικοί δασμοί που ανακοινώθηκαν από τις ΗΠΑ εφαρμοστούν, θα αλλάζουν τις βασικές τάσεις που κυριάρχησαν στην παγκόσμια οικονομία για σχεδόν τέσσερις δεκαετίες, με άγνω-

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ
ΒΕΤΤΑ

στες συνέπειες. Ήδη από τη δεκαετία του 1980, η ανάπτυξη των οικονομιών, τόσο στη Δύση όσο και στις τότε αναπτυσσόμενες χώρες, στηρίχθηκε στη συστηματική αύξηση του εμπορίου ανάμεσα σε διαφορετικές οικονομίες και την ενσωμάτωση τεράστιων περιοχών στην παγκόσμια οικονομία, όπως την Κίνα, την Ινδία και άλλες μεγάλες οικονομίες της Ασίας και φυσικά τις οικονομίες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης. Δεν γίνονταν όλα πάντα αποτελεσματικά ή στην καλύτερη κατεύθυνση, όμως η μείωση των περιορισμών στο εμπόριο, στην κίνηση κεφαλαίων και, κατά περίπτωση, ανθρώπων, επέτρεψε την ολόένα μεγαλύτερη εξειδίκευση στην παραγωγή και την ανάπτυξη και διάχυση νέων τεχνολογιών. Η αντιστροφή αυτή της πορείας χωρίς ισχυρή οπισθοχώρηση της ευημερίας είναι σήμερα αδύνατη. Αλλωστε, η παραγωγή των τελικών προϊόντων πλέον ενσωματώνει σε πολύ μεγάλο βαθμό ενδιάμεσα προϊόντα από άλλες οικονομίες. Παράλληλα, το εμπόριο γίνεται όλο και περισσότερο σε συσχέτιση με τη λειτουργία πολυεθνικών ομίλων, στο πλαίσιο της αναζήτησης συγκριτικών πλεονεκτημάτων, και την κατανομή ανάμεσα στην έρευνα και ανάπτυξη προϊόντων και στην εξειδικευμένη ή ανειδίκευτη εργασία.

Το πιθανότερο είναι πως έπειτα από μια αρχική περίοδο μνηών, διαδοχικές διαπραγματεύσεις θα μειώσουν τους δασμούς που μόλις ανακοινώθηκαν και μια νέα ισορροπία θα βρεθεί, που ενδεχομένως θα χρειαστεί κάποια μερική αναδιάρθρωση της παραγωγής στην παγκόσμια γεωγραφία. Ομως, μέχρι αυτό να συμβεί θα κυριαρχεί αβεβαιότητα που θα παγώσει πολλές επενδύσεις. Το μείγμα αβεβαιότητας, ασθενών επενδύσεων και της αναπόφευκτης υποχώρησης της ανάπτυξης που προκαλείται, μπορεί να πυροδοτήσει μια παροδική ή και βαθύτερη κρίση στις παγκόσμιες χρηματαγορές. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση και μέσα σε αυτήν η Ελλάδα έχουν τη μεγάλη πρόκληση της συνδιαμόρφωσης των νέων κανόνων εμπορίου, ταυτόχρονα με την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της παραγωγής μας.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών